

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 korona. — Telefonszám: 14.

Főszerkesztő: Dr. KOVÁCSY ALBERT
Szerkesztőségi tagok:
Dr. PÁL ERNŐ, SZEMLÉR FERENCZ, VAJDA FERENCZ,
Dr. VALENTSIK FERENCZ.
Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR.

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D Fia könyvnyomda

Passzív ellenállás.

Székelyudvarhely, jun. 30.

Kissé barbárul hangzik ugyan a szó, de a fogalom, melyet kifejez, nem ismeretlen előttünk. Mióta a balszerencse összehozta a magyar nemzetet a Habsburgokkal, nemzeti életünk csaknem örökös küzdelem a nemzeti jogainkat tagadó, Magyarországot hódított tartományoknak és később öröklött vagyonnak tekintő császári törekvések ellen.

E küzdelmekben több-kevesebb eredménnyel alkalmazták olykor a harci fegyvereket, de mindig biztos siker kísérte a passzív ellenállás békés fegyverét.

Midőn alkotmányunkat s ezzel nemzeti létünket felülről megtámadták, midőn kicsavarták a nemzet kezéből a kardot, melylyel szabadságát, alkotmányát, hazáját szóval magát védelmezte, midőn Bécs már diadalmában ülte halotti torát a magyar nemzetnek, akkor ez a sokat szenvedett és sokat tapasztalt nemzet visszavonult az alkotmányunk abba a bevehetetlennek bizonyult sánzába, melyet úgy hívnak, hogy: vis inertiae, a tétlenség ereje.

Nem tett a nemzet semmit. Nem támadott fegyverrel senkire, hiszen fegyvere nem is volt már. De nem is engedelmességet.

Katonát követeltek Bécsből. Nem adtak. Kiküldötték a császári sorozóbizottságokat. Nem volt kit beszélni, mert a sorozás napján nem volt a faluban egyetlenegy valamire való legény sem, a ki a császár szolgálatára alkalmas lett volna. Talán ebből az időből való ez a népdal: „Inkább leszek betyár a pusztában, Mégsem leszek császár katonája“.

Adót követeltek. Senki sem fizetett. Elrendelték a végrehajtást, el az árverést. Nem akadt vevő, mert hazaárulásnak tartotta minden magyar ember, hogy az adóért való árverésen valamit vásároljon s ezzel segítséget nyújtson a gyűlölt és gyávaságában is oly gögös és szemérmetlen osztrák hatalomnak Magyarország elnyomására. És ha mégis akadt volna magyar ember, aki az ily árveréseken venni merészel, azt az országos megvetés, az akasztófánál szégyenletesebb erkölcsi halál sújtotta.

Minthogy nem volt katoná, erővel kellett fogni. De abban sem volt köszönet, mert az illető, amint szerét tehette, megszökött. Az adóbehajtásnak pedig azt a módját találták ki, hogy katonaságot küldöttek a nép nyakára. Aki nem fizetett adót, ahhoz adója arányában bizonyos mennyiségű katonát szállásoltak be. És a nép tartotta a katonaságot házában, de pénzt nem adott.

A vége az lett, hogy ez a békés küzdelem jobban megviselte Ausztriát, mint egy véres háború. A katonaságnak zsold, ruházat kellett, s az egész armádiát mégsem lehetett az adóvégrehajtásból eltartani, mert a katonák csak leette és lelakta az adót, de abból a császári kincstár semmi productív hasznot nem látott. Ki

is kellett egészíteni a hadsereget, de nem volt miből.

Megesett tehát az, hogy a magyar alkotmány várát ostromló császári önkényt fenyegette az éhenhalás veszedelme és nem az ostromlót. Kénytelen volt tehát megkötöni a nemzettel a 67-es kiegyezést, mely ugyan nem felel meg a nemzeti önállóságról és függetlenségről alkotott eszményünknek, de akkor legalább úgy látszott, hogy alkalmas alap lesz elkövetett nemzeti jogaink visszaszerzésére és a független magyar államnak régi fényében való visszaállítására.

A tapasztalat azonban kevés idő múltán megmutatta, hogy az ugynevezett „67-es alap“ nem alkalmas a tovább fejlődésre, mert az idők folyamán csak visszafelődött s most, midőn nem is a függetlenségi párt teljes programjának megvalósításáról, hanem csak a 67-es kiegyezés nemzeti irányban való fejlesztéséről van egyelőre szó, a monumentális alkotásnak csufolt tükörcsöveg, ropog, összedőléssel fenyeget s még arra sem bizonyul alkalmasnak, hogy abban nemzeti jogainkat az ezerszer sikertelen maradt, de most újra megismételt támadás ellen megvédelmezzük.

Ismét ott vagyunk, hogy a nagyhangú ígéretek és nemzeti jogaink körmönfont két értelműséggel való körülzirkalmazásának homok talajára épített roskadozó palotából alkotmányunk ama régi sziklavarába vonulunk, melyet eddig elhanyagoltunk, mert azt hittük, hogy arra többé szükség nem lesz.

Nincs fegyver a kezünkben, kicsavarták 1849-ben. A közönsnek nevezett hadsereg, — bár abban mi szolgálunk és vérünk, ha kell, idegen vezetők és idegen szellem nyüge alatt csak arra alkalmas, hogy a bécsi körökben béke idején a nagyhatalmi hóbortot táplálja és növelje. De a nemzet rendelkezése alól teljesen elvonva, híján minden nemzeti szellemnek, teljesen alkalmatlan arra, hogy reá a magyar nemzet, mint jogai érvényesítésének eszközére számíthasson.

Gazdaságilag nem vagyunk önálló. Elnyom és kizsákmányol az az Ausztria, mely évszázadok óta belőlünk él s mely egyáltalában csak azért él, mert mi ostoba nagylelkűséggel diadalra segítettük Habsburgi Rudolfot, megmentettük Mária Terézia birodalmát a felosztástól, a bárgyúságig hüek voltunk I. Napoleon idejében, alkotmányt adtunk neki 1867-ben s ráadásul átengedtük gazdasági erőnket, az osztrák érdekek szolgálatára.

A külföld előtt semmik sem vagyunk. A közönsnek nevezett osztrák diplomácia semmit sem tesz a mi érdekünkben, annál többet ellenünk. Ennek az érdeme, hogy a külföld többet tud Montenegróról, San Marinóról, mint a husz milliónyi népességű, ezeréves történelmi multtal bíró magyar államról.

Az évtizedeken át félre vezetett és elnyomott nemzet azonban belátta végre, hogy ez az állapot tovább így nem tarthat s öntudatra ébredve követeli jogait. Nem új jogokat kér,

hanem azokat kívánja érvényesíteni, melyeknek alapja a törvényben gyökerezik s melyektől sem erőszak, sem elalkuvás meg nem foszthatta.

És mit látunk? A nemzet jogos követelményei süket fülekre találnak, a parlamenti többségre nem merik rábizni az ország kormányzását. Nyakunkra vezényelnek egy rokkant osztrák tábornokot, hat nyugdíjra éhes, tág lelkiismeretű bécsi cseléddel s azt mondják: ez a magyar kormány, ennek engedelmességedjete.

Természetes, hogy az ily kormány iránt a nemzet bizalommal nem viselkedhetik, sőt már annak kinevezésében is az alkotmány súlyos megsértését látja. Annál törvénytelenebb, annál alkotmányellenesebb minden lépésük azon pillanattól fogva, midőn az országgyűlés nekik bizalmatlanságot szavazott.

Ujjonclétszám és költségvetés törvényes megállapítása nélkül még oly kormány sem szedhet adót és nem ujjoncozhat, a melynek különben az országgyűlésen többsége van. Az azonban, a melynek a parlamentben semmi alapja nincs, a mely az országgyűlés mindkét házában bizalmatlanságával találkozik, már pusztán létezésével is megtagadja ezeréves alkotmányunkat s a császári akarat mindenhatóságát hirdeti.

Mi nem ismerünk isten kegyelméből való királyi hatalmat, mert alkotmányunk szerint minden jog, minden hatalom forrása a nemzet. Ha tehát a királyi hatalom megnyilatkozása nem a nemzeti akaratban keresi és találja meg alapját, akkor az a királyi rendelkezés érvénytelen, keletkezésénél fogva és következményeiben.

Bármit rendeljen a törvénytelenül létrejött és törvény ellenére maradó kormány, azt követni senki sem tartozik, sőt hazafias kötelesség az ily kormánytól mindazt megvonni, amivel törvénytelen létét csak egy perczig is meghosszabbíthatja.

Szerencsétlen helyzetünkben csak egy fegyverünk van az alkotmányunk, nemzeti létünk ellen intézett támadás visszaverésére, s ez az őseink által kipróbált passzív ellenállás. Nem adunk sem katonát, sem pénzt s ám lássák, hogyan és meddig kormányoznak.

De ebben a magyar társadalom minden rétegének, az összes közigazgatási és egyéb hatóságoknak egymást támogatva kell eljárniuk, mert csak így számíthatunk a sikerre. És különösen szép feladat illeti a nemzeti küzdelemben a vármegyéket, melyek annyi ellenséges támadás ellenére, ha megnyírbálva is, de megőrizték önkormányzatukat.

Az udvarhelymegyei tisztviselői kar legutóbbi hazafias határozata után bizton hiszszük és reméljük, hogy Udvarhelyvármegye törvényhatósága is rövidesen azok közé fog sorakozni, akik az alkotmány védelmére harczbaszálltak.

És az egységes nemzeti akarral szemben együgyűség lesz minden ravaszság és gyöngeség minden erőszak.

Dr. Pál Ernő.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, jun. 30.

A vasárnap nem hozott semmi újabb meglepetést a politikai válságba. A hivatalos közlöny vasárnapi száma élén közli a brucki napiparancsot, a melyben kijelenti a király, hogy nem fogadja el a darabant kormány lemondását. Az összes politikai tényezők megegyeznek abban, hogy e napiparancs az ellentétet a korona és a nemzet között nyílt alkotmány válsággá tette.

Az ország hajója, melyet az ellentétes áramlatok a biztos kikötőből a nyílt tengerre sodortak, most már végleg szirtek és forgatagok közé került és a bennelevők szörnyű aggodalmát csak fozozza a tehetetlenség érzete, mely a megsemmisülés tudatához társul. A szemhatárt köröskörül a bizonytalanság sűrű köde borítja és nem int e távolból sehonnán a reménynek még egy parányi sugara sem. Egy szóval a helyzet — a legutóbbi események folytán alakult — veszélyes, kétségbeejtő, melyet legigazabban méltat az, a ki törli számításából a kedvező esélyeket s elkészül a legrosszabbra.

Olyan idöket élünk, a miről azt irta a költő: Isten óvja nagy csapástól mi szegény hazánkat. Nem tudjuk, mi történik holnap, mi történhetik azután, de elménkben végigvonulnak a régmúlt idök emlékezetei, karjaink izmai megfeszülnek és a keserűség tomboló árja készül kitérni keblünkéből.

Hát lehetséges volt mindez?!

... Súlyos fejszecsapásokkal döngetik ősi alkotmányunk fáját. De ezen fának gyökerei vannak. Erős, hatalmas gyökerei, melyek nem a földbe, hanem milliók szívébe nyulnak, oda kapaszkodnak, onnan táplálkoznak, ki lehet ázni a gyökereket a földből, de tépjenek ki millió szíveket...

*

Bécsi politikai körök értesülése szerint az osztrák kormány, tekintettel a magyar viszonyokra törvényjavaslatot nyújt be a Reichsrat mindkét házához, a melyben felhatalmazást kér, hogy a kereskedelmi szerződések dolgában egyes külföldi államokkal Ausztria nevében önállóan tárgyalhasson.

Ezen tervnek óriási jelentősége van. A

kiegyezési törvény szerint a kereskedelmi szerződések megkötése a két kormány előzetes tárgyalásai és megegyezése alapján a külügyminiszter dolga. A két kormány hozzájárulása nélkül a külügyminiszter nem folytathat tárgyalásokat. Minthogy Magyarország már megtagadta a tárgyalást, Ausztria rendkívül komoly helyzetbe juthat, mert a már decemberben lejáró bulgáriai és svájci szerződések nagyon fontos érdekeit érintik. Ezek megkötése tehát sürgős.

Az osztrák kormánynak az a szándéka, hogy a Reichsrattól nyerendő meghatalmazás alapján a szerződéseket önállóan megkötö. Ha ezt megteszi, ez a tette rendkívül fontos lépés az önálló vámterület felé.

*

Rendkívüli kiadásunkban részletesen beszámoltunk Udvarhely megye tisztviselőkarának az alkotmányellenes kormány ellen történt derék, hazafias állásfoglalásáról.

A képviselőház legutolsó gyűlésén határozattá emelt indítvány önmagában is elegendő direktívákat szolgáltat a törvényhatóságoknak és tisztviselőinek arra, hogy mi a kötelességük. Megtagadni az alkotmányellenesen létrejött, és a képviselőház többsége által leszavazott kormánytól a kormányzás eszközeit.

Ez a célja annak az indítványnak, melyet Udvarhely megye tisztviselőkara hétfőn, 26-ikán, tartott értekezletén Dr. Válcensik Ferenc tisztügyész tett meg. Udvarhelyvármegye tisztviselő kara sietett hazafias meggyőződését csaknem az első órában kinyilvánítani, s mi ezt a derék eljárását készséggel ismerjük el.

A megyeház kistermében az egész tisztviselői kar összejött, hogy tiltakozzék a törvénytelen kormány előrelátható tulkapásai ellen. Dr. Domokos Andor hívására megjelent a tisztviselőkar, a járások szolgabirái, valamint számos körjegyző és Székelyudvarhely város polgármestere is.

Domokos alispán lendületes megnyitója után, Dr. Válcensik tette meg indítványát, melyben az értekezlet kimondja, hogy minden, az alkotmányba ütköző rendeletek végrehajtását megtagadja, s alkotmányvédő tisztét a legnagyobb önfeláldozó készséggel fogja teljesíteni.

Tisztviselőink büszkén és bátran léptek reá

arra az utra, amelyen részükre talán tövis terem, de lábuk nyomán a nemzet szabadságának virága fakad.

*

Boldog búzatábla, a hol a nótás pacsirta dalra hevit, a hol a kék búzavirágok bokrátát kötnek, a hol az imára szólító harangszóra lekerül a fejről a kalap, a hol a tekintély tiszteletét le nem rombolták, a hol a békétlenkedés szelleme még nem rombolt le mindent, a hol emberséges szív lakik a becsületes, veritékes munkás sorsa iránt, a hol a kölcsönös bizalom, tisztelet megszülte és állandósította az emberi társadalom legnagyobb erényét: a felebaráti szeretet. A hol az arató párokat nem csak az aratási szerződések kötik, de az a patriarchális viszony, mely a régi udvarházakban uralkodott és mely a kölcsönös megbecsülés, a gyöngének segítségével épült fel. Hangoztatnunk kell ezen szellemnek új térhódítását, szükségét a mostani napokban, midőn megcsendül a kasza, mikor a legnehezebb, legveritékebb munkában fárad a munkás, ez a nép elem, melynek erejéből veszi erejét az ország. Elég sok borulat van társadalmunk egén: az internacionális társadalmi roformoknak gyűlölködő szellemét ne engedjük tért hódítani sorainkban. Ezt pedig a munkásnéppel való jóakarató törődés és legfőképpen a munkaadóknak méltányos, szeretetteljes elbánása biztosítja.

*

Az utóbbi idökben a lapok több ízben hirt adtak azon tömeges pusztulásról, mely kívándorló honfitársaink sorait az amerikai vas- és aczélgyárakban megtizedeli.

Mikor ezen hajmeresztő tudósításokat olvassuk, újra felmerül előttünk a kérdés, csakugyan annyira nehéz, sőt lehetetlen nálunk Magyarországon az élet, — valóban annyira meddő itt minden küzdelem a boldogulásért, hogy e miatt évente száz- meg százezer honfitársunk szívesebben kiteszi magát az Amerikába vándorlás és ott éles számlálhatatlan baleségeinek, az ott leselkedő kínos pusztulásnak, semhogy itt-hon folytassa az élet harcát? Micsoda beteges örültség az a szenvedély, mely annyi testvérünket küzi az ősi földről? A feleletet megadják tapasztalataink. Érezzük, hogy a teher, a melyet mindnyájan magunkon hordunk, az élet terhe, nehéz. Meg kell feszítenünk minden iz-

Az asszony — a férfi.

Az asszony:

Gyerek még most is, ábrándos fiu;
Nem józanítá meg tengernyi bu.
Futó homokra épít kártya várat;
Hogy pusztá sziklán enyhe forrás támad
Lesi, mint anya meghalt gyermekét:
Vajjon kinyitja még egyszer szemét?
Sötét éjjellel küzdő gyertya lángból
Rajongó lelke napsugárt varázsol.
Hittel hiszi, hogy fény, szíveség pompa
Derűs szívárvány ékességét ontja, —
S mint a szívárvány, rózsás égi ut...
Soh sem láttam ilyen bohó fiut!

A férfi:

Ha fáj az élet, átka rám szakad,
El kell veszítnem önbizalmamat?
Hitvány — utálok — minden férfi szív,
Mely önmagához sem tud lenni hiv.
Ha kényelemnek csak lemondás bére:
Szép álmom érte nem adom cserébe;
Hazug boldogság, melyet így veszünk —
Hamvas parázs, megégeti kezünk.

Az asszony:

Még egyre szítja lelkében a lángot,
Keblében hord csodás álmvilágot
S harcol, ha a való reá tör és
Nem látja be, hogy ez csak hősködés.
Az élet örvény, vészes zuhatag:
Mindenkit játszva sodrával ragad
— S mint a csalódás sziklájából vája —
Kemény partjához szüntelen dobálja.
Ne lászon álmot, megcsalják azok —
Hisz tudja jól, hogy már asszony vagyok.

A férfi:

Én istenem, be könnyen mondja: asszony.
E szó szemén könnyet kén, hogy fakasszon.

Nem önmagáért, oh, de értem, értem,
Hogy legfénylőbb reményem el nem értem,
Hogy szenvedek nagyon...

Az asszony:

És még se látja,
Hogy én magának igaz jó barátja
Vagyok. Nyíltan kimondom: megcsalódott.
Nem résztvevők a nyájas titkolózók.
Ne fájjon, ha ő-zinte szóm sebez:
Igy gyógyul a szív, hogy ha beteges.

A férfi:

Nagyságos asszony, igen köszönöm.
E guny szavában nem hideg közöny.
Oly résztvevő csak jó barát lehet,
Ki hűtlenséggel megcsalt engemet.
Emlékszik a szerelmes kis diákra,
Ki elfutott pirulva, őnt ha látta,
S elfordítá zavartan két szemét;
De titkon százszor vissza néze még.
És ablakába lopva szegfű, rózsá,
Minden reggelre ott voltak csokorba,
Szirmukba tiszta harmatként remegtek
Könnyecsképpjei egy vágyódó kebelnek.
Az ifjut ünne mélyes szerelme
Nehéz gondokkal kínos küzdelemben,
Hogy fészket rakjon, melybe kicsi párja
Nyugalmas boldogságát megtalálja.
Szívéből forró vért rabolt az élet;
De lelkét nagy hitével őrzé meg
És bágyadt testtel elpihelve éjjel,
Csapongó lelke megtelt szép reménnyel.
S midőn módjában vala, hogy arasson:
Őn játszi, léha gunnyal mondja: asszony.

Az asszony:

Az én beszédem még fájdalmasabb,
Szívem miatta majd ketté hasad.
Minden szavamra kedves régi emlék
Kisértő árnyként sirjából élém lép;
De a kinyílt koporsó födelet
— Ezt hallja léha gunynak úgy lehet —

A józan elme újra visszaesegzi.
Nincs gunyolódás szómba semmi, semmi...
Ha tudtam volna, hogy ha mondta volna,
Hogy képemet őrző szívébe hordja:
Nem könnyeznék holt álmaiuk felett —
De egyszer sem mondotta, hogy szeret.

A férfi:

Ki mondja meg a szétbomló farügynek,
Hogy gölya, fecske újra összegyűlnek?
Szerelmes lelke sugja meg a holdnak,
Hogy kéklő égen csillagok ragyognak.

Az asszony:

Pedig szerettem én forrón magát.
Kiszinesíték minden éjszakát
Tarkás ruhájú álmaimmal én is...

A férfi:

S boldogtalanság lett a vége még is.

Az asszony:

Ha vissza jönne még egyszer a mult!

A férfi:

Későn okos, ki fájdalom tanult.
Mig én a léttel küzdelemben álltam,
Hogy valósággá építsem ki vágyam;
Mig sulyos gondok között egy hitet
Lelkem lelke keserves bajjal őrizett:
Ha szeretett, ha álmodott felőlem,
Miért üzött hát játékot belőlem?
Oh, hogy ha vár még egy rövidke évet,
Nem dől romokba ábránd, ifju élet!

Az asszony:

Az eszmények bálványá széttörött,
Csak pár rajongó sir a rom fölött.
Az ész, a czélszerű, mi isteni:
Haszonleső korunk azt hirdeti.
S e felfogás még hősi lelket is
E'csüggedésnek börtönébe visz,
Melyben lehull az érzelm világá
S más nem marad, csak pusztá, száraz ága,
Emlékezet egy elveszett reményre...
A nőnek most lemondás szép erénye.

munkát, fokoznunk kell összes tehetségeinket, ápolnunk kell reményeinket és önbizalmunkat, ha összeroskadni nem akarunk. Még így is megtörténik, hogy legnemesebb — törekvéseinket megsemmisíti a végzet. Sok milliónak közülünk éppen csak az sikerül, hogy végig küzdjük a pályát a bölcsőtől a sirig s a mikor ideérkezük, mivel sem vagyunk előbbre, mint kezdetben valánk. Csak keveseknek jut a taposó malom körbefutó lovainál különb sors az anyagiak terén, t. i. a gyarapodás, vagyongyűjtés. Így van ez nálunk, de így az egészvilágon. Magyarországon talán az ujainkon megszámlálhatjuk azon városokat; a hol ne lenne pótadó. Egyes városokban valóságos rettenetes terheket ró ez a lakosságra és a helyett, hogy a teher könnyebbednék, a városok háztartásaiban kiadásainak bugdetje évről-évre emelkedik. Tudjuk mi azt, hogy a kultúra, az ipari intézmények létesülése, építkezések, beruházások pénzáldozatba kerülnek, de azt is tudjuk, hogy állam érdekét végző tisztviselőket nagy számban tartanak a városok, melynek ellenében az állam mit sem reprezentál, ezeknek fizetése a városok háztartását terheli. Mennyi pénzt mentenének meg a városok, ha városi tisztviselőkkel végeztetett államügyek alól a városi tisztviselőket felmentenék és ezek helyett az állam tartana hivatalnoki kart.

Jó módorról.

Irta: Ugron Zoltán

Fiatfalva, június 29.

Mikor én Udvarhelyt tanultam, akkor ott Preis, a pléhes volt a táncz és illemtanárs.

Nem is vállalkozom én a spanyol etikettről írni — még arról sem, hogy érintkezik az ember a harmadrangu éhes német hercegekkel, kik most egy igen tisztelt barátom vagyónát falják fel, nem bírál-gatom Kvassayt — de sőt a bécsi udvar utolsó parancs ór tisztjéről sem beszélek, ki halálos vártat lát abban, ha valaki az udvarnál megjelenve szalag-gal vagy nélkül — esik bűnbe.

Ide-ova negyven éve élek jó magyar társaság-

Nem kérdezik meg szeretted, szeret?

Ha kéröd gazdag: nyujts hamar kezét.

Szülő, rokonság, jó barát s a többi

E felfogásnak mind hű örizői.

Nem fíj nekik a bu, a bánat,

Mi a leány szívébe támad,

Hogy üdvösségét a keresztre

Saját kezével rászegozte.

Ilyen kegyetlen sors állott felettem,

Asszonnyá lettem, másképp nem tehettem.

Temessük el, temessük a mi régi,

Illanjon el lelkünkben ami égi!

Ha igaz férfi, hát feledjen engem —

A csalfa kéri — hogy boldog lehessen!

A férfi:

Ha gyöngé volnék, sirni tudnék rajta —

Hatalmas ur a sors, mely így akarta;

De ember adja végtelen hatalmát,

Mért türjük hát felettünk bösz uralmát?

Ha vak közfelfogásnak hódolunk:

Remegve hallgat el saját jogunk;

S habár hitünk egyenlőség vezérli,

Testvérinknek vagyunk hitvány cselédei.

Hősöknek lelkén nem ur a tömeg;

Dobálhat rájuk számtalan követ:

Hitük pajzsával tépéstül megójják

Az eszmények sértetlen lobogóját.

Büszkén mondod, hogy férfi a nevem,

Lehetek szenvedő; de gyöngé nem.

Szívemhez hűtlen lenni nem fogok,

Feledni semmit, semmit sem tudok.

Bár azt látom, szívembe nagy tövis,

Hogy gyáva, mint a többi nő, én is;

Bár megvetem megcsufolt kis hitét —

Szeretem mégis érező szívét

Nagyon... nagyon. S feledni nem fogom...

Isten vele, nagyságos asszonyom.

Asszony (egyedül):

Ugy, ugy! Ne félj, nem fáj: tapos meg,

Ne gyöngitsen panasz, sirás.

Hogy szenvedés lett életedből,

Azért csak én vagyok hibás!

Megcsokolom labad porát is,

Mely általégeti ruhám.

— Eddig szeretni tudtalak csak,

Hanem imádlak ezután!... *Lányi Imre.*

ban, hol nem a külső formákra fektetik a fősúlyt, de kellő önértéssel felfuvalkodottság nélküli érintkezésben, igaz őszinteséggel tartják „ne bánsd a magyart.“ Értve magyar alatt mindazt, mi helyes, jó van erkölcsünkben, viselkedésünkben, érintkezésünkben. Egyszer sikert is értem el, együtt ülvén feleségemmel és több barátommal. Ő akkor még egy-két hónapos asszony volt — s néhai Gróf Bethlen Gábor hozzá fordult kérdezvén „ugyan mivel nyerte meg magát férje.“ Az iruló-piruló gyermek asszony helyett én vágtam oda „jó módorommal.“ A siker teljes volt, mert mindenki nevetett.

Félre a tréfával, én komoly időkben komoly dologról akarok írni.

A confederált ellenzékét már több mint egy fél éve, a szabadelpvüpart sajtója, szónokai — de még inkább settenkedő intrikussai rossz módorral vádolják, abból akarják saját fölényüket kikovácsolni.

Kérdést teszek fel. Mondjuk, hogy egy tisztességes emberekből álló, de alacsonyabb műveltségű társaság családi ünnepeit ül s ott megjelenik egy magasabb rangú ripók, s illetlenül viselkedik; ezek haboznak, türik helyesen cselekszenek-e, vagy nem helyesebb az, hol ha ugyanaz több társadalmi érzékű emberekkel esik meg s az ilyen toladokót kidobják a háza.

Ülök egy vendéglőben más társadalmi állásu, de tisztességes emberek közt, kik nem ép Váradi elegantiája szerint öltöznek s a „Művelt társalgót“ sem tanulmányozták — jön azonban — egy kifogástalan elegantiájú ur, módora ellen a sport klubok sem tehetnek kifogást, azonban tudom, hogy boltossegéd korában több gazdáját meglöptá, most pedig nem épen tiszta kártyázás a kenyere. Oda ül — valjon én hagyjam el e helyem, mikor én ott jól érzem magam, vagy neki mutassam meg az ajtót?

Magyar ember a hármasszámot szereti. Kérem utoljára, régi czimborám piszkos bűnbe esik, másképpen mint hamis tanúzással meg nem menthetem, midőn erre kér — megtagadom. Nem helyesen teszem-e?

Egyszer kidobnak valakit, másszor elkergetik, talán nem épen botrány nélkül — végül a barátságot tagadják meg — s nézetem szerint ez mindig korrekt történetik.

S mik a szövetkezeti ellenzék módor hibái.

Mig többség volt ellőre, addig nem türte annak ripókösködését — s mikor annak vezére mint gazt és burját akarta irtani felfuvalkodott gögijében, nem hagyta magát.

Tisza deliriumába a nemzet templomában, czinkos társával az elnökkel, a házszabályokon valóságos fogdosódást vitt véghez, majd ezen orgiák védelmére drabant cselédséget fogadott. Ezek után követte el az ellenzék a sokat szemére hányt módortalanságot. Talán bizony „hidegvér és elegancia“ hangsúlyozása által állott volna félre.

Választásokon elzüllött a szabadelpvüpart s ez még szemérmetlenebbül kapcsolta kitartójához Bécshez. Lovagias elnézést kérnek, mint valami letört urak, ellenfelek — hisz csak toladokó kalandorok voltak és maradtak.

Most amikor az abszolutizmus kiűtött, hamis kártyázáshoz fogtak, magok egyfelé határoznak, azonban liferálnak minisztert és főispánt — s nekünk így szólnak „csak nyugalom és semmi botrány“ — bár napnál tisztábban le vannak leplezve.

Fürelmünk Bécs által, de az ő közrejárásokkal végsőig próbára tették. Már nem a módor határoz, hanem a temperamentum — s a szerint bánunk el velők és czimboráikkal.

Az alkotmány hites felesége a magyar embernek. Tartozik azt megvédeni törvényvel ha lehet, törvényen kívül, ha szükséges és brutálisan ha muszáj.

Vitriollal akartak minket mosdatni, mi téglával mászunk képökre, hogy letöröljük szennyöket.

Szakiskolánkról.

— A helybeli szakiskola hatása a helyi és vidéki fazekas iparra. —

Székelyudvarhely, jun. 30.

Bizonyos az, amit már az iparosok részére rendezett szabad licenumon is kifejtettem, hogy a szakiskola feladata nemcsak az, hogy egy művelt, gyakorlati képességét illetőleg a modern kor követelményeinek teljesen megfelelő iparos generációt neveljen. Ez csak egyik célja feladata.

Másik feladata: átvenni eszméit, technikáját, kutatásainak eredményét az ipar terén nap-nap után előálló vívmányokat azon iparosok körében is,

mondjuk lelkébe is, a kik a szakiskola áldásaiban nem részesülhettek, de akikben van fogékonyág, van elég életrevalóság a maguk sorsán javítani.

S itt álljunk meg egy kissé!

A tapasztalat még mindig azt bizonyítja, hogy bizony idegenkedést tanusít az érdekelt iparosok legnagyobb része a szakiskolával szemben.

Csodálatos dolog, hiszen a szakiskola az iparosok érdekeit nem bántotta; nem vett el senkitől semmit, csak adott. Célja nemes, mert hiszen minden törekvése, tette odairányul, hogy szaktudást, gyakorlati képességet nyujtson, fölemelje abból a szerencsétlen állapotból, a melybe önhibáján kívül jutott az iparosság. Int: szóval, int: tettel, — hogy a mai kor iparosának haladnia kell.

Haladni kell, mert a műveltség haladásával változik az izlés, fokozódnak az igények. Ezeket ki kell elégíteni, már pedig azt csak a korral haladó, a kor intő szavát megértő iparos ember teheti meg.

Mondom, bár az idegenkedést most is igen sok iparos-ember lelkében hordja — egészen indokolatlanul — a szakiskolával szemben, mégis akadnak, a kik a folytonos unszolásnak, a rábeszélésnek engedve, nagynehezen rászánták magukat a fazekasak részéről arra, hogy bizonyos formaérzékét, a mázak készítését, az engőbe festést elsajátítsák. Ez már lényegesen megváltoztatta a piacokon s heti vásárokon árult fazekas-ipari produktumok képét. Más, csinosabb kivitelű tárgyak foglalták el részben a régiak helyét; a kereslet nagyobb lett, mert még a közönséges falusi asszony is szereti a jobbat, szereti a formásabbat, szereti a csinosabbat. A legszebb azonban a dologban az, hogy javult az illő tanulni szerető iparosok sorsa. Nem tudnak annyit piacra vinni, hogy el ne árulnák. Ime! egy egész fontos lépés arra, hogy a fazekas-ipar, mely városunkban egykor virágzó állapotban volt, a mig t. i. Romániában elárosithatta czikkét, — újból életre kapjon, újból a megélhetésnek biztos alapját nyujtsa.

A tanulás minden téren áldást hozó. Ki ne használná fel azt, midőn látja, hogy önmagát, családját csak ily uton mentheti meg az elszegényedéstől.

A szakiskola nem csak e város falai között, hanem künn, vidéken is megtette kötelességét. A korondi fazekas is már több formaérzékkel, praktikusabb technikával, szebb mázakkal dolgozik, úgy hogy egy szászvárosi fazekas-iparos az iskola igazgatóságához intézett levelében féjdalmasan panasolja, hogy a korondiak milyen lelketlenek, titkolodók, nem akarják ide közölni szép edényeik mázának készítését, s így kénytelen a szakiskolában — bár nős ember — belépni, hogy itt mesterségében magát kiképezve jobb jövőt biztosítson családjának.

A szakiskola fennállása óta sokat buzgokodik az iparos osztály lelki intelligenciájának és vagyoni jólétének emelésén. Az igazgatóságához érkező számos köszönd iratok, ipari dolgokban való kérdezősködések: egy csendes, feltűnés nélküli, de eredményében alapos a hazai ipar-előbbvitelen áldásos munkáról tesznek tanúságot.

Vajha az iparosság az anyagi jólétnek, a maga szellemi haladásának a kincses bányáját minél jobban kihasználja. Az alkalom meg van. Botor ember az, aki azt a maga javára és családját boldogítja ki nem használja. *Spaller József.*

Az unitáriusok ünnepe.

Székelyudvarhely, jul. 1.

A magyarországi unitáriusoknak több mint 1/3-da Udvarhelyvármegyében lakik. Azt bizonyítja ez, hogy megyénk a vallási üldözések korában is a türelem földje volt, melyben a hitszabadság virága tenyészett. A mig a legtöbb erdélyi vármegyéből az üldözések szomorú korszakában teljesen kipusztultak, addig itt tekintélyes számban megmaradtak. Bár mindig volt a vármegye vezető emberei között egy-egy unitárius, mégis a központban: Székelyudvarhelyen egyházközséggé csak a hetvenes évek elején alakultak. 1872. okt. 6-án tartatott az első nyilvános istentisztelet Udvarhelyen.

Azóta az unitáriusok száma egyre szaporodott s különösen az utóbbi évtized alatt a nehéz gazdasági viszonyok mind több és több székely unitáriust hoztak be a városba. Ma már a helybeli unitáriusok száma 4—500 között váltakozik. E mellett a helybeli középiskolákban és különböző elemi iskolákban 70—80 unitárius növendék tanul évenként. Ugy a megszorodott hívek lelki gondozása, mint az iskolai hitoktatás égető sürgössé tette a lelkészi állás

szervezését, mert az eddigi állapot, hogy t. i. Kénosból 12 km. távolságból adminisztráljon egy lelkész ilyen népes egyházközséget — tarthatatlanná vált. Ennek folytán az egyházközség kérésére még a múlt évi Vargyasi Zsinat kimondotta ezen egyházközség önállósítását, a minek alapján első rendes lelkészül *Vári Albert* kénosi lelkészt megválasztották.

A székelyudvarhelyi egyházközség ez által buzgó törekvéseinek még csak egyik célját érte el. Nem kevésbé fontos ama másik is, hogy templomot építsen. E célra a Bethlen-utcában, a lelkészi lakás szomszédságában tágas telek áll rendelkezésére, de a 43.000 koronában megállapított építési költséget még nem sikerült összehozni. Már eddig is a társadalom minden rétege hozott áldozatot e szent célra, de reméljük, hogy az áldozatkészség nem fog továbbra is lankadni. Különösen hisszük, hogy az egyházi főhatóság is átlátja az építés elodázhatatlan sürgős voltát s a rendelkezése alatt álló források valamelyikéből juttat e célra annyit, hogy a 10—15 ezer korona hiány fedezhető legyen s ezzel Székelyudvarhelyen az unitárius templom minél előbb felépüljön.

A papot behozzák.

Jól esett látni, hogy a 4—500 hivat számláló, egy *Istent valló* kis csoport, f. hó 15-én mily szépen demonstrálta létezését. Ez a nap volt az, melyen megválasztott első rendes lelképásztort: *Vári Albert*-et, az előnyösen ismert kiváló egyházi szónokot, Kénos községből városunkba behozta. Már a kora délutáni órákban a vármegyeház előtti tér igen mozgalmas volt. Innen indultak a meghívottak, kikhez még nők is csatlakoztak, 15 kocsin Kénos községbe, hol a paplakás udvarán a község apraja és nagya élén fogadta őket *Vári Albert*.

Az egyházi tanács határozata szerint itt *Mátéffy Domokos* üdvözölte *Vári Albert*-et, mint első rendes papját a székelyudvarhelyi unitárius egyháznak.

A szónok röviden ismertette a multat, melynek minden percze azon törekvésben tölt el, hogy a hívek anyae gyházzá alakulhassanak, hogy legyen lelképásztoruk, ki minden idejét és minden tehetségét egyházuk érdekének szentelje. Majd figyelmeztette az új lelkészt, hogy a kedves, nyugalmas csöndet elveszítvén, városunkban már mozgalmasabb körbe jut, hol ereje, tapintata és gyakran türelme is kemény próbára lesz téve és végre a lelkes kis község egybegyűlt pár száz lakójának megköszönte, hogy sok éven keresztül anyagi erőt adott arra, hogy városunk unitárius hívei sok éven keresztül lelki gondozásban részesülhettek.

Vári Albert az üdvözlést megköszönve, megjelölte röviden azon irányt, melyen utja haladni fog és végül volt híveihez fordulva, nekik Isten hozzádot mondott. Hogy a tapintatos vezetés, és az emberekkel való bánni tudás, mit művel, azt csak e perczen láthattuk. Az egybegyűlt hívek között nem volt egy, ki nem könnyes szemmel volt a jelenetnek tanuja, melynek hatását emelte *Foris Mózes* székely gazda, ki igen értelmes, de zokogásba fult beszéddel bucsuzott a község nevében volt lelkészétől.

Erre megindult a menet Kénos községből és a hegyig gyalog kísérte ki volt papját a község aszszony és férfi népe, s azon kívül 10 szekéren lobogó díszben 50—60 ember jött a menettel egész városunkig. Boldogfalva végén az érkezőket egy lovas bandérium várta, melynek vezetője: *Biró István* tekintélyes városi polgár üdvözölvén a lelkészt, ez válaszában a köszönet mellett nyomatékosan kiemelte, hogy békét jön hirdetni és embertársait nem a szerint értékeli, hogy ki miként imádja Istenét, hanem tettei szerint. A vámsorompónál sok száz ember élén már zenekar várta a menetet és innen a Rákóczy induló hangjai mellett hőmpölygött végig a Kossuth-utcán, főtéren a Bethlen-utca végén levő papi lakásig, mely utvonalon nem volt ház, melynek ablakai nézőkkel telítve nem lettek volna. A paplakásban már *Deák Lajos* egyházi gondnok várta és fogadta igen szép és lelkes beszédben a papot, kérve, hogy minden igyekezetét fordítsa arra, hogy a hívek e kis csoportja mihamarább saját templomában imádhassa az egy igaz élő Istent s ez által rajongásig szeretett püspökük forró óhajta beteljesedjék.

Vári lelkésznek itt is elhangzott lendületes beszéde után a nap véget ért azzal, hogy este egy kis társaság *Várral* és nejével az élén, *Sándorka* kedves zenéjét élvezte a Koronkai kertben.

A püspök érkezése.

Az ünnepély sorozata egy heti megszakítás után még nagyobb arányokat öltött ma, szombaton,

midőn az unitárius vallás közönség püspöke: *Ferencz József*, titkárja kíséretében a déli vonattal városunkba érkezett, hogy jelenlétével is fényesen igazolja azt a forró óhajta, hogy vármegyénk középpontján, e megyében élő 36—40.000 unitárius hívőnek legyen önálló egyházközsége.

A püspököt a megye szélén, Héjjásfalván, egy küldöttség várta, melynek tagjai: *Ádám Albert* mfőjegyző, *Dr. Demeter Lőrincz*, *Gálffy Kálmán* főszolgabíró, *Deák Lajos* törvbíró és *Mátéffy Domokos* pü. titkár voltak. A főpásztort *Ádám Albert* röviden, meleg szavakkal üdvözölte.

A székelyudvarhelyi vasuti állomás valóságos népvándorlás képét mutatta. Százával jöttek össze az emberek, hogy a békében élő felekezetek egyik főemberét üdvözöljék. A város nevében *Gothárd János* polgármester a következő szavakkal üdvözölte a vendéget:

Méltóságos és Főtisztelendő Püspök úr!

Nekem jutott azon kiváló szerencse, hogy főtisztelendőségedet mint az unitárius egyház főpásztort megérkezése alkalmával Udvarhely város részéről a város összes polgársága nevében üdvözöljem.

A mint igen jól tudjuk Székelyudvarhely városában az unitárius vallású hívek csak a legközelebbi időben voltak képesek önálló egyház községet alakítani s mint önálló egyház község lelkészt is választani. S ugy az unitárius hívek azon régi óhaja, hogy ők is önálló egyházközségé alakuljanak már létesült és ténynyé vált s lelkészüket is egy kiváló egyházi férfi személyében már megválasztották. Ennek következtében örömmel vettünk tudomást arról, hogy Főtisztelendőséged nagy elfoglaltatása mellett is nem tekintve az időt és fáradságot városunkat abban a kiváló szerencsében részesíti, hogy itten megjelenjen a holnap megtartandó lelkész beiktatási ünnepélyt személyes jelenlétével is emelni kegyeskedik. Fogadja tehát főtisztelendőséged ezen elhatározásáért és szíves fáradozásáért őszinte köszönetünk kifejezése mellett azon hő óhajunkat, hogy főtisztelendőségedet Isten drága magyarháznak javára és egyházának boldogítására sokáig éltesse (Éljenzés).

Ferencz József püspök az üdvözölő szavakra a következőleg válaszolt:

Mélyen köszönöm a szíves fogadtatást, melyben engem e város részéről megtisztelni szívesek voltak. Őszintén megvallom, nem számítottam erre, mert hiszen az én idejövetelem valójában csak feltételes volt, amelyre biztosan számítani nem lehetett, — de mégis legfőbb vágyam és legfőbb óhajom volt egyházunknak ezen ünnepélye alkalmával itt megjelenni, mert hiszen az a fő mozzanat, hogy Székelyudvarhely városában is lesz egyházunknak ezután állandó lelki pásztora. Eljöttem tehát s szívesen és mélyen megköszönve a szíves „Isten hozott“-at éppen olyan melegen mondom rá a „fogadj-isten“-t. Örvideni fogok, hogyha itt létem alkalmul szolgál arra, hogy a mostani kissé borult hazai állapotok közt legalább egy napra derült hangulatot kapunk mindannyian, mert a vallásnak, ha van valahol láttatja, főleg abban van, hogy az ember mikor szenvedéseknek van kitéve, akkor is remélni és bizni tud. Midőn szíves fogadásukat ismételtelen melegen megköszönöm, ajánlom magamat jóindulatukba. Isten áldása legyen a városnak, egyeseken és családoknál legközelebből pedig, — mert a föld terményeiből élünk, segítsen arra, hogy a mutatkozó áldást betakaríthassuk. Istennek szent áldása legyen mindnyájunkon! (Éljenzés)

Ezután megindult a menet, melyet díszbandérium vezetett. Ezután a czéhek zászlóit hozták, majd pedig a kocsik hosszú sora következett.

Bethlen utcai paplakáson *László Domokos* felügyelő gondnok fogadta a szeretve tisztelt egyházfőt.

Ezzel az ünnepély második része véget ért, hogy holnap a harmadik rész a beiktatás, az ev. ref. templomban folytatódjék.

A holnapi ünnepség a következő sorrendben lesz megtartva: D e. 10 órakor a templomban: 1. Közének a gyülekezet által. 2. „Ima“ Veress Gábortól. Előadja a Székely Dalegylet. 3. Beiktató beszédet tart *Kisgyörgy Sándor* esperes. 4. Beköszöntő ima és beszéd. Tartja *Vári Albert* lelkész. 5. „Isten dicsősége“ Bethoventől. Előadja a Székely Dalegylet. 6. *Ferencz József* püspök főpásztori üdvözölő beszéde. 7. Közének. Énekli a gyülekezet. 8. „Viharban“ *Dürrner Gy.*-től. Előadja a Székely Dalegylet. 9. Tisztelgések a Püspök ő méltóságánál. 10. D. u. 1/2 órakor közeled a „Budapest-szálló“ nagytermében. — Este 8 órakor táncestély.

UJDONSAGOK.

Székelyudvarhely, jul. 2.

Egyről-másról.

Az esztendő egyetlen hónapjában sem folyik olyan elme és idegtékozlás, mint júniusban. Azokat értem, a kiknek „elméjük a földjük“. Vagyis ebből kell kiteremteniök a mindennapi kenyerüket. Vagy mondjuk: a mindennapi tortájukat. Azt a bizonyos fölöslegest, ami — tréfás, de igaz mondás — a leg-szükségesebb.

Szóval forr az elme, feszül és pusztul az ideg javában. De sietni kell. A felgyült hátralékos aktákat el kell intézni még a szabadságidő előtt.

Hivatalokban, irodákban lázasan folyik a munka és vesztettül magolnak a diákok. A rosszak, vagyis gyöngébbek jobban, mint az erősek. Mert a vizgálatokon a gyöngé diákok felelnek, vagyis javitanak, ami felemás dolog.

Most azonban jön a *nagy pihenés*. A nyár, a forró és mégis áldott. Érett kalással, gyümölcsrel, szabad levegővel és 30 fok Réaumurrel. De nyár mégis, a szabadságok és szüidők százszor szent ideje.

Igen, de hát tudunk-e mi *pihenni*?

Ez a kérdés gyötör egyre, a mióta derék pszichiáterünk: *Salgó Jakab* dr. könyvét elolvastam. És mindenből, a mit olvastam, hallottam, láttam és tapasztaltam, megállapítottam azt a választ, hogy nem, mi még pihenni sem tudunk!

Most bele kellene kontárkodnom az idegélet nagy titkaiba. De megvallom, ehhez csak konyitok. Merő megfigyelés csak, hogy hihetetlenül sok elnyűtt idegű emberrel találkozom, kivált ebben a hónapban. Ólomszínű arczczal, beesett, fénytelen szemekkel panaszkodnak, hogy már alig bírják. Idegesek. Olykor ugy tetszik, mintha az emberiség két részből állana. Olyanokból, a kik már megkapták a neuraszténiát és a kik még csak ezután kapják meg. Egyéb-iránt factum, hogy nálunk minden harminczadik elmebeteg paralízis progresszívában szenved. Olyan bajban tehát, amelyben — kivéve a kivenni valókat — legtöbb esetben meg lehetne előzni jókor való és okos pihenéssel.

Becsületességgel bevallom, hogy csak kontárkodom, a mikor azt állítom, hogy az idegkimerülés, vagyis a neuraszténia, a paralízis előcsarnoka. Nem muszáj belőle okvetlenül belépni a pokolba, de az utja mégis ez.

Ugy képzem, hogy az idegrendszernek minden kimerülése, tehát minden neuraszténia *deficit*. És éppen olyan, mint minden adósság. Ha az ember idején és jókor törleszti, megszabadul tőle. De ha prolongálja és új adósságot csinál mellé, kész a krónikus deficit. Az eladósodás. Végül a csőd.

Az idegerő deficitje sem lehet más. A kimerülés érzését, a kedvetlenséget, a munkaképesség megcsökkenését, az álmatlanságot, a hát- és szív-fájásokat stb. ki lehet heverni, ha az ember hoppon veszi. A létért... ej no: a jó létért s gazdagságért küzdő ember azonban öröklődik. A deficit pedig az idegeiben egyre halmozódik.

Ez azonban csak a juniusi tu'feszítések ellen van. Ostobaságnak, vagy szerencsétlenségnek vélem, hogy a kimerült ember, a beteg ember kívárja, sőt nagy erőltetések közt várja ki a nagy kollektív pihenés idejét. Hogy akkor megy üdülni vagy gyógyulni, a mikor *divat*, nem pedig akkor, amikor neki magának *sziükséges*. És hogy munkája közben sem tart paúzákat. Mert nem tart. Még a szabadba sem jár ünnepenként.

Azt méltóztatik mondani, hogy ez mind szép. De az idegbaj *drága*. A recept mellé írjak mindjárt legalább tízezer korona évi jövedelmet is.

Am igaz, hogy az idegkimerülés csak gazdag embernek való baj. Az ráér vele vesződni. Mehet a hova és a mikor akar. Meggyógyulhat, a mikor akar. Más azonban a kis ember sorsa, a ki kötve van és vagyoni eszközei is kötök.

Lehet róla beszélni, hogy a jó módu és vagyonos emberek közt még több a paralitikus, mert azok még oktalansággal élnek. De éppen a kisebb emberek bajánál látszik az általános, a kollektív oktalanság. A miben egyenkint és összesen fetregünk.

Csak azt akarom kérdezni, hogy mire való a társadalom, a város, az állam, a község? Hát az emészto idegkimerüléseknek, a pusztulás felé vivő neuraszténiának okvetlenül muszáj elpusztítani a kisebb embereket? A kik pedig még csak nem is élvezetekben, hanem munkában szerzik a bajt.

Azok után, a miket tudok, úgy szeretném, ha valami óriás lennék és megrázhathatnám ezeket a kollektív hatalmasságokat. Mert ha a tüdőgümőkör ellen lehet tenni, miért ne lehetne a szegény idegbeteg, holtra kimerült kisebb embernek is hosszú tartózkodásra való népszerű szanatóriumokat, dülö- és gyógyulohelyeket teremteni!? Hát mire való az emberek együttélése akkor, ha erre nem?

Olvasom, hogy Berlinben Oppenheim híres pszichiáter meggyőzte Berl bankárt az ilyen népszerű ideg-sanatóriumok szükségéről. A bankár rögtön 300 ezer márkát adott és ma ott áll a kisemberek idegeinek gyógyhelye, a Hans Schönau.

Lipcsében hasonló intézet jött létre. Svájcban a társadalmi egyesülés csinált ugyanilyeneket. Württembergben szintén a társadalom a nagyhercegnő vezetése alatt. Göttinga mellett is van egy, Rasmühlében. És a többi.

Nálunk? Az apró fürdőkön méreg drágaság van, a bérlők, tulajdonosok alaposan kihasználják a helyzetet s ráadásul csaknem kidobják a nyaralókat. Hol van tehát még az, hogy az élet nehéz küzdelmeiben neuraszténiába, majd meg paralizisba lökdösött gyöngébb embert a társadalom vagy az állam, vagy akármely kollektív hatalom megmentse. Mert megmenthető. És sokan megmenthetők, a kik ma a maguk és a mindenki oktalansága szeriut szaporítják a paralizikus betegek számát!

Hát vajlon a helyi *Jótekonny Növegytel* nem-e helyesebb cselekedne, ha tekintélyes tőkéjével például *Dobogó-fürdőn* az Ugron-nyaralót megvásárolva, azt ily czélból olcsón megközelíthetővé tenné. A mi lehetséges volt ha más irányban is helyen a szászoknak, az nekünk, magyaroknak nem lehet? Vagy az egymás iránti féltékenységünk gátol ebben?

Gondolkozunk a „nagy pihenő“ alatt, ki mit, mikor és hogyan tehet magáért és másokért? Mert megdöbbentő számokban tükröződik le az a rabló-gazdálkodás, a mit mi — gazdagok és szegények — az idegeinkkel üzünk!

Ref. Értekezleti közgyűlés.

Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegyei egyházi értekezlete jun. 29-én Felső-Sófalván tartotta meg az évi rendes közgyűlését.

Egyháziak és világiak igen nagy számban vettek részt a gyűlésen. Ez a nagy érdeklődés, mely évről-évre fokozottabb mértékben nyilatkozik meg a ref. egyházi értekezlet iránt: kizárólag csak nemes czéljának tulajdonítható. Az értekezletek *egyház-társadalmi ügyet* szolgálnak. Nem csak az élő hit és vallásos buzgóság ápolását tűzte zászlójára, hanem a nyomornak, a szenvedésnek enyhítését. Keresi, kutatja az okokat, módokat, melyek segédelmével a közönyt, a hitetlenséget, a bünt, testi és lelki szenvedést ki lehet irtani.

Felső-Sófalva derék népe megértette a célt, s igen nagy fénytel és vendégszeretettel fogadta az értekezletet. A falu végén diszkapu volt, hol a hosszú kocsiban érkező vendégeket *Veres Mózes* tanító üdvözölte, mire *Gyarmathy Dezső* főgondnok válaszolt. Feltűnt mindenkinek, hogy a székely banderisták magyarországi bő ingbe és gatyába bujtak. Egy debreczeni civis, ki szintén ott volt, velünk együtt meg is ütődött ezen, mert ő szép székely népviseletet akarta látni. Kár így kiforgatni a népet a maga mivoltából.

Az istenházát zsufolásig megtöltötte az ünneplő közönség és áhitattal hallgatta *Vajda Ferencz* székelyudvarhelyi ref. pap hazafias érzelmeiktől áthatott vallásos imáját és *Hegyi Péter* peteki lelkész szépen kidolgozott és előadott egyházi beszédét. A közgyűlést *Kovács Daniél* világi elnök nyitotta meg, jelezve az értekezletek célját és feladatát. Ezután *Péter Károly* esperes üdvözölte a sóvidéki ért. kör nevében a vendégeket, mire *Bod Károly* ny. tanár mondott köszönetet. Mindhárom beszéd a közönség tetszésével találkozott. Tanulásokban gazdag, népies és mégis tartalmas előadást tartott *Menyhárt András* ny. esperes. Szépen fejtette ki az áltudósok okoskodását, kik a vallás megvetésére, kicsinylésére törnek. Előadását, mely a népnek volt szánva, szívesen hallgatta a mivelt közönség is. *Lajos János* titkári jelentésében hü képét tárta fel az értekezlet munkálkodásának, mely után *Dr. Kovács Gábor* orvos szép színezéssel és nagy hatással szavalta el *Várady: „Judás“* című költeményét. Mire még egy néhány ügyet tárgyalt le a közgyűlés és véget ért. Isten tisztelet után vallásos, hitelesítő iratokat osztottak ki a nép között.

A szokásos közebed, szellemes pohárköszöntőkkel, természetesen nem maradt el. Este igen kedves hangversenyben volt része a közönségnek. Nem részletezzük az egyes pontokat, csupán kiemeljük, hogy *Mircse Dénes* alsó-sófalvi tanító igen remek vegyes dalkart hozott össze ez alkalomra, mely ezenkívül még a templomban is, nagy hatással mutatta be magát. Szép volt *Szheitz Margit* tanítónő és a *Mircse Dénes* szülő éneke is. Előadás után az arany fiatal-ság tánczra perdült és a hajnali óráig kedélyesen mulatott.

Jun. 30-án a vendégek egy része a szovátai csodás sósfürdőt látogatta meg és egy pár szép nap emlékével tért haza.

Tízéves találkozó. A helybeli állami főreáliskolát ezelőtt tíz évvel végzeteknek június hó 29-én, csütörtökön volt találkozója. Az egykori osztálytársak valamennyien élnek: Balázs Ernő kulturmérnök (Brassó), Kolombán József mérnök az államépítészeti hivatalnál (Déva), Nagy Károly számtiszt (Budapest, pénzügyminiszterium), Pásztoy Vilmos földbirtokos (Görgény Szent-Imre), Séra István főgimnáziumi tanár (Felsőölyve), Séra Kálmán helybeli főreálisk. tanár, Staibl Andor gépészmérnök (Budapest, Ganz-gyár), Wächter Rikárd mérnök (Szent-Keresztbánya), Weisz György k. jegyző (Sóváros), Zerbesz János községi jegyző (Homoród). A főreáliskola tornacsarnokában rendezett záró ünnepélyen *Dr. Solymossy Lajos* igazgató meleg üdvözlő szavaira Balázs Ernő mondott köszönetet a találkozóra egybegyűlt volt tanítványok részéről; kifejezve háláját a tanári kar és ragaszkodását a város és az anyaintézet iránt. Este a Koronkai-féle kerthelyiségben jöttek össze. Az összejövetelen részt vettek a főreáliskola tanár-kara is élén *Dr. Solymossy* igazgatóval; továbbá ott volt *Dr. Ráczkövy Sámuel*, mint az intézet volt iskola-orvosa és beteg-alapjának létesítője. Séra Kálmán az intézet jelenlegi tanára köszöntötte fel egykori tanárait s ezek élén *Dr. Solymossy* igazgatót. *Solymossy* meghatva válaszolt s szép beszédbe vont párhuzamot az intézet és a tanulóifjúság viszonya közt. Jól esett látnia a rokonszenvet, mellyel az egykori tanítványok intézete iránt viselnek s kérte őket, hogy ragaszkodásukat, szeretetüket, őrizték meg a jövőben is, hogy példájuk a jelen és jövő tanuló-nemzedéket is lelkesítse. A társaság a legnagyobb kedvben az éjféli utáni órákig együtt maradt s a volt osztálytársak főlemelő emlékekkel meggazdagodva szorítottak bucsu kezét, s mondtak egymásnak isten hozzádot azon elhatározással, hogy az életben maradók 15 év múlva újból összejönnék.

Tanárválasztás. A helybeli ev. ref. főgimnáziumhoz a kollegiumi előljáróság — a jövő iskolai évre — a következő helyettes tanárokat választotta meg: *Csutak Istvánt* vallástanárnak; *Demeter Bélát*, a budapesti Eötvös-kollegium tagját, szakvizsgázott tanárjelöltet, a görög-latin helyettes tanszékére; *Kovács Istvánt*, okleveles rajztanárt, helyettes rajztanárnak; *Vargha Dezső* h. tanárt internatusi felügyelőnek.

Halálozás. *Barkóczy* Ferencz szül. *Pap Z. Róza* életének 78 ik, házasságának 50-ik évében május 27-én jobblétre szenderült. Halálát férje *Barkóczy* Ferencz, gyermekei, édes anyja és számos rokonság gyászolja. A megboldogultat 29-én délután helyezték örök nyugalomra.

Adományok a sétatér javára. Az Udvarhelyi Híradó 25-iki számában kifejtettük, hogy Székelyudvarhely város közönsége milyen nagy mértékben rá van szorulva egy formázott sétára helyre. E város az itt elhelyezést találó tisztviselő- és tanári karoknak semmi rekompenzációt sem nyújt azzal a tekintélyes összeggel szemben, melyet azok itt költenek el. A sétatér megteremtése tehát egy becsületbeli tartozása is volt a képviselőtestületnek, amely ennek a tartozásának a törlesztéséhez tényleg hozzákezdett akkor, midőn e czélra helyet engedett át. A sétatér gondozására azonban a város ez időszerint nem hozhat olyan anyagi áldozatot, mint azt a körülmények megkívánják, s ezért határoztuk el, mint az említett lapszámunkban bőven kifejtettük, hogy a társadalmat szólítjuk fel, hogy e czélra adakozzék, s mi az adományokat, nyilvános nyugtázás után, rendeltetési helyükre juttatjuk. E héten e czélra N. N.-től 2 kort. vettünk. Ugyancsak e héten egy magát megnevezni nem akaró uri embertől 30 koronát vettünk, s így ezideig 32 korona gyűlt be a jelzett czélra, mely összeget takarékpénztárba helyeztük el. Minden adományt szívesen veszünk, s a begyűlt

fillérekből észrevétlenül felvirágoztathatja a nagy közönség azt a helyet, mely neki és gyermekeinek rövid időn belül enyhet, üdülést nyújt.

Évzáró vizsgálat. A helybeli alsófoku ipar és kereskedelmi iskolában is lefolytak az évzáró vizsgálatok. A kereskedő tanoncok vizsgálatát június 18-án volt, Sterba Ödön elnöklete alatt, a kereskedő főnökök nagy érdeklődése mellett. A tanoncok szép előmenetelt tanusítottak s míg a vezetőségnek Sterba Ödön mondott meleg köszönetet buzgóságukért, addig a jó előmenetelű tanoncok között a kereskedő főnökök ajándékából 30 korona értékű jutalomkönyvet osztott ki az igazgatóság. Elismerés illeti Székely Dénest, ki a szokott 10% engedményen felül még egy pár korona értékű könyvet is ajándékozott. Az iparos tanoncok vizsgálatát munka, rajz és irás kiállításával kapcsolatban június 25-én volt. A jó előmenetelű tanulók a városi iparalap terhére 40 korona értékű jutalomkönyvben részesültek; a munka, rajz és irás kiállításra pedig összesen 105 kor. 70 fillért osztott ki az igazgatóság, mely összeg a következő adományokból gyűlt: az Udvarhelymegyei takarékpénztár ajándékozott 50 koronát, a Zalogház 20 koronát, a Hitelszövetkezet 5 koronát, a Csizmadia társulat 6 koronát, a Timár társulat 4 koronát, a cipésmesterektől Benedek Géza gyűjtött 15 kor. 40 fillért, az asztalos mesterektől Páhán Károly 5 kor. 30 fillért. A szegénysorsu, jó magaviseletű tanoncok részére rendelkezésre állott a Gyertyánfi-féle alapítvány 24 korona kamata. A munkakiállításra összesen 57 tanoncz vett részt 78 darabban, az iparágak közül legszebben voltak képviselve a csizmadia 23 tanoncczal, lakatosok-kovácsok 6—6 tanoncczal, szabók 5 tanoncczal, cipész, takács és műszövő 3—3 tanoncczal, könyvkötő, kerekas, asztalos 2—2 tanoncczal, fazakas, fűsűs, bádigos 1—1 tanoncczal. Kár, hogy épen most, mikor minden téren eleven verseny nyilvánul, a mesterek nem adnak alkalmat tanonczaiknak, hogy már most szokjanak hozzá a versenyhez és próbálkozzanak azzal a küzdelemmel, mely az élet nagy harcában általában velök lesz. A vizsgálatok iránt megszokott érdeklődést csökkentette ez alkalommal az a körülmény, hogy iparosaink nagy részét a vásáros idő foglalta le. A munkák elbírálását az Iparhatóságtól kiküldött szakbizottság eszközölte, az eljárásról részletes jegyzőkönyv számol be. Kereskedelmi s ipari ügyünk építése mindig édes hazánk jóllétének munkálása, a kik ebben részt vesznek, áldásos munkát végeznek s méltán illeti őket elismerés.

Egy égi tűnemény. A múlt hét utolsó napján igen szép és ritka természeti jelenségben volt alkalma a város közönségének gyönyörködni. Ugy délelőtt 11 óra körül a nap körül egy kör alakú barna felhő képződött, mely a szivárvány minden színét magába foglalta. A hagyományos legöregebb emberek sem emlékeztek hasonló égi tűneményre, amelynek igen sok bámolója akadt.

Az erdélyi színkerület dolga. Az erdélyi színkerület választmánya vasárnap Marosvásárhelyt gyűlést tartott *dr. Bernády Gy.* polgármester elnöklete alatt. Részt vettek: *gróf Festetich Andor* orsz. színészeti felügyelő, *Placintár Ödön* megyei főjegyző (Dés), *báró Diószegi Zsigmond* polgármester (Zilah), *Zilahi Sebess Andor* polgármester (Torda), *dr. Fenyvesi Soma*, *Csontos Olivér* választmányi tagok és *Nagy Imre* v. tanácsos, választmányi jegyző. Nagy-szeben, Gyulafehérvár, Székelyudvarhely és Déva városok átiratban kijelentették, hogy képviselőt e gyűlésre nem küldenek, de a szövetségben továbbra is megmaradnak. Ezek után a választmány kimondotta, hogy 1906. virágvasárnapjától kezdődőleg az erdélyi színkerületet megalakultnak tekinti. Azután nagy fejtöréssel, hogy minden érdek kielégíthető legyen, megállapították az egyes városok színi évadjait. A beosztási tervet közli a választmány az illető városokkal. Székelyudvarhely város színügyi bizottságának ide vonatkozó határozatát [már volt alkalmunk jelenteni. E szerint *Heves Béla* igazgatása alatt álló társulat minden év novemberében keresi fel Székelyudvarhelyt. A társulat ez időszerint Marosvásárhelyt időzik, ahonnan a társulat titkára a napokban átrándult, ha valjon egy nyári szezon tartására nem jöhetne-e át a társulat. Miután azonban az idén a fürdőző közönség száma szokatlan nagy lesz, diákság, tanári kar egyáltalán, vagy alig van a városban, s így a bérlő gyűjtés sem járna eredménnyel, de meg aztán a társulat bejöveteleivel saját magának csinálna az őszi szezonra konkurrenciát, lévén egy színjárató közönsége e városnak;

a társulat titkára ily irányu informálása után, alig hihető, hogy a társulat júliusban felkeresse városunkat. Heves társulata elismerőleg van szervezve, s így igen nagy a reményünk, hogy a közönség a novemberi színi évadban tömeges bérletben fogja részleltetni a társulatot.

Péter és Pál. A kereszténység mártir apostolainak ünnepét ülte meg csütörtökön a katolikus egyház. Péter és Pál napja az idén nem mutatott olyan sivár képet mint a tavaly. A gazda közönségnek nagyobb az öröme. S mivel földmivelő állam vagyunk, minden polgára a hazának örül azon, ha a gazdáknak jobb napjai vannak. Az idén nem volt az az általános nagy szárazság, mint az elmúlt évben. Meleg és esős idő egymást váltották fel. Tulcságos esőzés nem posványosította el a föld terményeit s egyfolytában tartó hosszas meleg nem száritotta el. Általánosságban szép és jó termés mutatkozik mindeütt s takarmányfélékben se lesz hiány. A kukorica és a burgonya sorsát még nem döntötte el az idő, de ezekhez is jó remények vannak. Idáig egyáltalában olyan a gazdasági kilátás, hogy mi városiak a borsos piaci árak csökkenését remélhetjük legalább augusztusra. Péter és Pál hosszú évtizedek óta nevezetes napja a diákoknak is. Ilyenkor adják ki ünnepélyes hálaadó istentisztelet után a bizonyítványokat s a szekunda réme ott kísértett sok kis diák koponyájában egész délelőtt míg aztán le nem csapott a valóságos szekunda, vagy valami véletlen folytán el nem oszlott a rém. E napon a *Róm. kath. főgimnázium* és *Áll. főreáliskola* tartotta évről ünnepélyét a közönség élénk érdeklődése mellett. Már pénteken aztán üresebb lett a város s a nyári hangulat teljes erejével ránehezedett a városra.

Gondnoki beigtató. A helybeli ev. ref. kollegiumhoz egyházkerületileg közelebről megválasztott új gondnokok beigtatása a m. hó 25-en tartott előjárásági ülésen történt meg. *Gyárfás* Endre országgyűlési képviselő, kollegiumi főgondnok szívélyes szavakkal üdvözölte az előjárásági nevében *Ugron* János főgondnokot és *Csanády* Zalán algondnokot, rámutatva arra a hivatásra, mely reájuk vár az egyház és iskola anyagi és szellemi érdekeinek önzetlen munkálásában. Az üdvözlő beszédre először *Ugron* János főgondnok válaszolt. Készséggel áll — így szólt — az intézet szolgálatába, hiszen ennek a kollegiumnak, melynek 11 éven keresztül növendéke volt — köszönheti azt, a mivé lett; itt szitta magába a vallás, erkölcsi élet igazságait; itt tanulta meg a munkának s kötelességteljesítésnek a szeretetét; itt ébredt lelkében a tudományok igazságai iránti vágyakozás; itt tanulta meg a hazát szeretni s a nemzet ügyéért lelkesedni — s most, a midőn az egyházkerület őt ez intézet főgondnoki állására hívta el, szíves örömmel vállalkozott arra, hogy ez állás elfoglalásával a kollegium érdekeit munkálja s ezzel az intézet iránti háláját is némileg lerója. A közös munkában készséggel vesz részt, s hogy az ő munkássága minél eredményesebbé váljék, kéri az előjárásági s tanári kar támogatását. — Majd *Csanády* Zalán járosbíró, algondnok válaszolt a főgondnok üdvözlő szavaira. Az egyház bizalma előtt — úgy mond — örömmel hajol meg s foglalja el gondnoki székét ez intézetnél, melynek működését eddig is figyelemmel kísérte. Alkalma volt meggyőződni arról, hogy ez intézet az ifjúság nevelése és tanítása által kulturális feladatát mindig sikeresen oldotta meg s nemcsak az egyháznak, hanem a nemzetnek is derék munkásokat adott. Hivatása sikeres betöltéséhez az előjárásági és tanári kar szíves támogatását kéri. A gondnokok eskütétele után *Gönczi* Lajos igazgató-tanár szólt a tanárkar nevében. Beszédében rámutatott a tanári hivatással járó feladatok fontosságára s arra a munkára, melyet a tanárok az ifjúság nevelése és oktatása által az egyházzal és nemzettel szemben magukra vállaltak. A tanári hivatás nemessége, a feladatok komolysága önzetlen buzgóságot s odaadó munkásságot követel a tanárok részéről. A tanárkar a nemzeti nevelés feladatait legjobb tudása s lelkiismeretessége szerint teljesíteni fogja, s ez ügy érdekében a gondnoki kar segítő és irányító támogatását kérve, az ujonnan választott fő- és algondnokokat tisztelettel és bizalommal üdvözli. — Az üdvözlő szavakra *Ugron* János válaszolt, ki a tanári kart a gondnokok jóakaratóról biztosította és szíves készséggel ajánlotta fel a támogatást, hangoztatva azt, hogy egyesült erővel, kölcsönös bizalommal kell az intézet érdekeit munkálni. — A gondnokok ünnepélyes beigtatása alkalmul szolgált arra, hogy az előjárásági nevében *Gyárfás* Endre főgondnok az ülésen megjelent *Sebesi* Ákos kir. közjegyző főgondnoki érdemeit is méltassa s az előjárásági hálájának, bizalmának, ragaszkodásának és szeretetének a volt főgondnok személye iránt kifejezést adjon. Az előjárásági *Sebesi* Ákos kir. közjegyzőt — 30 éves főgondnoki működése alatt a kollegium szellemi és anyagi érdekeinek munkálása terén szerzett érdemeire való tekintettel a kollegium tiszteletbeli főgondnokának választotta meg s érdemeinek elismerése ügyében az erdélyi ref. egyházkerület közgyűlésében előterjesztést fog tenni. *Sebesi* Ákos tb. főgondnok megköszönte a bizalmat és a kitün-

tetést, s jelezte, hogy ez intézetnél viselt főgondnoki állásáról azért mondott le, mert kora, elfoglaltatása s a városból való elköltözése miatt a főgondnoki teendők teljesítésében bizonyos mértékig akadályozva volt, s különben is úgy gondolkodott, hogy főgondnoki állást az egyházmegyénél is visel, a kollegiumnál új erőnek ad helyet, hogy mások is részeseleg legyenek a tisztségben. Az előjárásági jóindulatát utolj megköszönvén, igéri, hogy az intézet ügyeit továbbra is figyelemmel kíséri s kéri, hogy legyenek iránta mindig jó emlékezettel. — *Gönczi* Lajos igazgató-tanár is néhány szóban üdvözölte a tanárkar nevében *Sebesi* Ákos tb. főgondnokot; méltatta eddigi működését, rámutatott arra, hogy a *Sebesi*-család már a XVIII század vége óta állandóan részt vesz az intézet ügyeinek vezetésében; élteti s Isten áldását kéri *Sebesi* Ákos tb. főgondnokra. — Az előjárásági ülés végeztével a gondnokok és tanárok *Ugron* János meghívására közös ebédre gyűltek egybe, hol a felköszöntők egész sora hangzott el. A kollegium előjárásági tagjai egy nevezetes nap szép emlékeivel s azzal a biztató tudattal oszlottak szét, hogy az intézet ügyei jó kezébe vannak le-téve s az új gondnokok működése a legszebb reményekre jogosít.

Törvényhatósági bis. tagok mozgalma.

Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottságának tagjai közt, élénk visszhangra talál a lapunkban megpendített eszme, hogy a bizottság összehívassék, s mód és alkalom nyujtassék a többi hazafias és már megnyilatkozott törvényhatóságokéhoz hasonló állásfoglalásra. Mint a társadalomnak minden tagját, s a magyar nemzetnek minden hű fiát, úgy a bizottsági tagokat is, teljesen áthatotta annak a tudata, hogy a mai válságos helyzetben csak egy cél lebeghet szemünk előtt: megtámadott alkotmányunk hathatós védelme. Jól tudják vagy legalább is sejtik mindannyian, hogy ott fennt valahol a bécsi sötét kamrákban szövik a szemfedőt, melyet alkotmányunkra akarnak borítani, s ha ezt megakarjuk akadályozni, a legnagyobb éberségre, együttérzés, gondolkodás és együttes cselekvésre lesz szükség. Jól tudják, hogy vannak a királyi udvar kegyéért esengő politikusok, kik a felébredt nemzeti közszellemet, a „lefolyt választások véletlen eredményével való visszaélés, és a turbulens elemek, vagyon- és érdekhajhász szövetkezet terrorizmusának“ eredményeképp akarják feltüntetni, s ez által annak erejét csökkenteni; az erre irányzott törekvéssel szemben hathatós czáfolatult akarják a törvényhatóságnak kétségtelenül egyhangu állásfoglalását provokálni. Habár az 1886. évi XXI. t. czik ezen eseten szövegezése nem adja meg még közgyűlés többségének sem azt a jogot, hogy a közgyűlés összehívását követelhessek, hiszük mégis, hogy a vármegyének tapintatosságáról ősmert főispánja, a megyeszerte megnyilvánult óhajlás elől nem fog elzárkózni, és a bizottsági tagok kérésének engedve a közgyűlést haladéktalanul egybehívja. Ezen esetben, ősmerve a bizottsági tagok, tárgyilagos higgadságát, bölcs mérsékletét, de egyszersmidt erős hazafiságtól áthatott alkotmány és törvénytiszteletét, erősen hisszük, hogy úgy a közgyűlés lefolyása, mint a hozandó határozat ünnepélyes manifestatioja lesz annak, hogy egyek vagyunk mindannyian akkor a midőn elkobozni megkísérelt jogaink megvédelmezéséről van szó, s mindnyájunk szíve mélyen ott ragyog a cselekményeinket irányító két vezérszavak: „szabadság és hazaszeretet.“

Uj cigarettá. A dohányjövendéki igazgatóság értesítése szerint július elsejétől Duna elnevezéssel újfajta szivarka kerül forgalomba. Az új szivarka orosz formájú; hosszú szópókája, aranybetűs fölírása van, s ékessége a szintén aranynyomásu magyar korona. Tizenként drb. csomagolva husz filléért adják a Duna-cigarettát, a melynek darabja így két fillérbe se kerül s ezt a pénzt megéri, mert bár kicsiny, de tetszetős külsejű és jó dohány van benne. Az új cigarettát egyelőre csak a főváros területén fogják árusítani, de később elterjesztik az egész országban.

Érettségi vizsgálat. A helybeli ev. ref. kollegium érettségi vizsgálatára június 26. 27. és 28. napjain folyt le. A vizsgáló-bizottság elnöke: dr. *Bodolla* Gábor törvényszéki elnök, kollegiumi gondnok volt; a kormány képviselője *Kenessey* Béla, kolozsvári ref. theol. fakultás igazgató-tanára. Érettségi vizsgálatra 27 növendék jelentkezett, kik közül jeles 3: Dénes Dezső, Eötvös Dezső és Friedman József; jó 9: Bulla Sándor, Demeter Árpád, Györfi István, Kassay Pál, Molnár József, Paál Dénes, Pálffy Béla, Szabó Ferencz, Weiss Aurél; érett 12: Bibó Béla, Györke János, Kisgyörgy Sándor, Kovács N. Pál, László

Mihály, Nagy Elek, Robonyi Ferencz, Sipos Árpád, Szemes László, Szentmiklósi Imre, Zakariás Vilmos és Zágoni István. Három növendék egy-egy tantárgyból a folyó év szeptember havában tartandó javító vizsgálatra utasított.

Iskolaszéki ülés. A székelyudvarhelyi közs. iskolaszék m. hó 27-én Dr. *Solymossy* Lajos elnökle alatt tartott ülést, melyen örvendetes tudomással vette *Ember* János kir. tanfelügyelő azon intézkedését, hogy *Gyerkés* Mihály eddigi ideiglenes igazgatót végleges minőségben kinevezte elemi isk. igazgató-nak. Érdemleges határozatot hozott a szegény tanulóknak tankönyvekkel való ellátására és a tanév intenzívebb kihasználására irányuló kir. tanfelügyelői rendeletre vonatkozólag. *Soó* Mariska ovónőnek kérésére 30 napi szabadságot engedélyezett. *Gyerkés* Mihály igazgatói jelentését, melyben a múlt tanévi eredményről számol be tudomásul véve, a kiküldött záróvizsgák elnökei tették meg jelentéseiket, melyek a várakozásnak megfelelők voltak. Ez alkalommal a tanácskozások rendén Dr. *Solymossy* Lajos indítványára kimondotta az iskolaszék, hogy a tanítókat felkéri, miszerint a gyakorlati életben hasznosítható tudások megszerzésére fektessék a főszűrt, a nyelvtani szabályok s több ehhez hasonló sallang mellőzésével, hogy így a tanítottakban a legnagyobb készséget és könnyedséget sajátítsák el a növendékek. Tanító könyvtár javára megrendelni határozta a „Huszadik Század“ cz. társadalmi tudományi közlönyt. „Magyar Peadagogia“ cz. folyóiratot és Pósa „Az Én ujságom“ cz. gyermeklap összes évfolyamait, a melyek kaphatók. Ez üléssel bezáródott az 1904—905 tanévi ülések sorozata.

Kónya Sándor az Első zenekar vezetője zenekarával a nyarat Homoród-fürdőn tölti, hova a mai napon ment ki Távozása alkalmából a maga és zenekara névében ez uton mond köszönetet a n. é. közönségnek azért a szíves pártfogásért, melyben őket részesítette és a mely pártfogást kéri jövőre is megtartani.

Herkulesfürdőből írják nekünk, hogy Dr. Klein Eberhard, szivbajban, asttmában, idegességben valamint elhízottságban szenvedőknél több év óta jó sikerrel alkalmazott, ugynev. Nauheimi természetes gyógyeljárását, a jelen fürdőévad alatt is folytatni fogja.

Az Uj Idők jelenti olvasóinknak, hogy legközelebb számában két új regény közlését kezdi meg. Az egyik a magyar társasélet tarka színpadán játszik. Fürge tollrajzzal jellemzi annak egy oly oldalát, amely bár lebilincselőn érdekes, mind- eddig még nem akadt írójára. A problémát, amely mélyen bele- levág a magyar társaséletbe, most Farkas Pál mutatja be a regény színes keretében. Címe: Szappánbuborékok. A másik regény szerzője Wildenbruch Ernő, az Európaszerte ismert német író Semiramis című műve, amelyet művészi fordításban közöl, szintén a modern élet tükörképét mutatja egy bonyolult szerelmi történet kereteiben. Az Uj Idők a jövő számban kezdődő új félévben is legjobb íróink műveit viszi a magyarországi olvasó-asztalára. Műjében van a szépirodalom barátait Herczeg Ferencz (szerkesztő), Gárdonyi Géza, Szomaházi István, Ambrus Zoltán, Bárony István, Szikra, Heltai Jenő, Lörczy György, Szabolcska Mihály, Eudródi Sándor, Farkas Imre, Harsányi Kálmán s mások új műveit közölni, amelyekhez még a szerkesztőség tagjainak Farkas (Wolfner) Pál, Lyka Károly, Malonyay Deszö, Pósa Lajos, Sebök Zsigmond és Tabori Róbert s irodalmunk minden számtevő munkásának legszebb művei járulnak Horkayné 5 nagysága ezennel is sűrűn keresi föl az Uj Idők hasábjait, hogy elmés megjegyzéseivel kísérje a hét eseményeit. Hazai művészeink legismertebb neveivel ezennel is sűrűn találkozik majd az olvasó, szép munkáik egész sorának közlését biztosította a lap számára. Szerkesztői üzeneteiben pedig szívesen szolgálnak felvilágosítással minden hozzá intézett kérdésre. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI. ker. Andrássy-út 10. Előfizetési ára negyedévre 4 kor.

TANÜGY.

Az áll. főreáliskola internátusába a jövő tan- évre 60 tanuló vétetik fel, kik közül 40 tanuló 400, 10 tanuló 300 és 10 tanuló 200 korona díjt tartozik fizetni. E helyekre az igazgatóság pályázatot hirdet. Azon szülők vagy gyámok, kik fiaikat, illetőleg gyámlottjaikkat az internátusba felvétetni óhajtják, ebbeli kérésüket f. évi július 15-ig az igazgatóság- hoz intézve és czimezve nyujtsák be, címük és lakásuk pontos megjelölésével. A kérelemhez mellékelni kell: a) a legutolsó tanévről nyert iskolai bizonyítványt; b) orvosi bizonyítványt arról, hogy a tanuló egészséges niacsnek szervi bajai. Azok, akik a mérsékeltbb díjakra óhajtanák fiaikat, illetve gyámlottjaikat felvétetni, a fentemlített okmányokon kívül az illetékes hatóság által kiállított, egészen új keletű vagyonszági bizonyítványt is tartoznak csatolni kérésük támogatására. A díjak félévenként előre fizetendők. A rendes felvételi díjakon kívül minden tanuló köteles butorrongálás czimén 10 koronát le- tétbe adni az igazgatóság rendelkezésére, mely összeg- ből az előfordulható rongálások fedeztetnek. A fel- vett tanulók élelmezést, lakást, fűtést, világítást

kapnak s megfelelő felügyeletben részesülnek. A felvett tanulók közt mindenben az internatusi szabályzatok szerint eljárni. Azok a tanulók, kik rossz magaviseletet s folytonos szorgalomhiányt tanúsítanak, az internatusból kizáratnak. A főreáliskolába a beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek.

TAVIRATOK.

Budapest, juli. 1.
(Érk. d. u. 5 ó.)

A politikai válság.

Ma délután 4 órakor a miniszterelnöki palotában konferenciára gyűltek össze a vesérlő-bizottság tagjai, kiket Fejérváry báró levélileg hívott meg.

A tanácskozáson megjelentek Kossuth Ferencz, Thaly Kálmán, Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Darányi Ignác, Zichy Aladár, Rakovszky István és Bánffy Dezső báró.

A bizottság tagjai Andrássy és Apponyi kivételével mind Budapesten voltak, míg az előbbi délután 2 órakor érkezett meg Dobróly automobilon. Apponyi délből jött meg Eberhardról s nyomban felkereste Justh Gyula képviselőházi elnököt, ki szintén ma érkezett Budapestre.

Apponyi azután hosszasan tanácskozott Kossuth Ferenczcel.

A délutáni tárgyalásról eddig mindössze annyi szivárgott ki, hogy Fejérváry állítólag katonai téren némi engedelményt fog felajánlani a koalíciónak. Ha ez eredménytelen volna, akkor a 67-es alapon álló pártok egyesítésére törekszik.

A függetlenségi párton nem sokat remélnek a konferenciától.

Justh Gyula elnök kijelentette ma újságírók előtt, hogy a legcsekélyebb reményt sem tűzi a délután kezdődő béketárgyaláshoz, mely iránt mégis rendkívüli nagy az érdeklődés.

A király Bécsben marad.

Felhivatalosan megczáfolják azt a hírt, mintha a király a napokban gödöllői kastélyába érkezne.

Ügyvédek a kormány ellen.

A pécsi Ügyvédi Kamara mai választmányi ülésén foglalkozott Lányi igazságügyminiszter leiratával, melyben kinevezését a Kamara tudomására hozza. -- A kama kimondta, hogy nemcsak nem támogatja működésében az igazságügyminisztert, hanem minden, a rendelkezésére álló eszkössel meg fogja akadályozni, hogy az inparlamentaris kormány törvénytelen intézkedései végrehajtsanak.

A tisztviselők bélyegtelen nyugtái.

A fővárosi tanács egyik tagja ma fizetését felveendő, nyugtáját nem bélyegezte fel, hanem ezt írta nyugtára:

„A magyar képviselőháznak ez évi június hó 21-én hozott határozatához képest bélyegilletéket rovak le.“

A számvevőség a bélyegtelen nyugtára megtagadta a fizetés utalványozását. Az illető fővárosi tisztviselő kijelentette, hogy vár 24 órát s ha ez idő alatt nem utalványozzák fizetését, bepöröli a fővárost.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája
Telefonszám: 14.

Sz. 2223—1905.
tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szöllösi

Samu végrehajthatónak Kovács Albert végrehajtható ellen 1200 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtható ügyében a sz.-udvarhelyi kir. törvényszék és Vir. járásbíróház területén levő:

I. a parajdi 995 sz. tjkvben A+ 5875/2. hrsz. alatt fekvőre 5 kor. (társtulajdonos Ungvári Liza jutaléka is);

II a parajdi 1506. sz. tjkvben A+ 5135 hrsz. fekvőre 5 kor (Kénesi Sámuel jutaléka is);

III. a parajdi 1507. sz. tjkvben A+ 4740 hrsz. alatt fekvőre 10 kor. 4779/1 hrsz. alatt fekvőre 10 kor. (Horváth Dénes társtulajdonos jutaléka is);

IV. a parajdi 893. sz. tjkvben A+ 1694 hrsz. alatt fekvőre 33 kor. 1767. 1771. 1829. hrsz. alatt fekvőre 26 kor. (kiskoru Kovács József és Róza jutaléka is);

V. a parajdi 1195. sz. tjkvben A+ 4157/2 hrsz. alatt fekvőre 48 kor. (kisk. Kovács József és Róza jutaléka is);

VI. a parajdi 1149 sz. tjkben A+ 402/1. 403, 404 hrsz alatt fekvőre 830 k. 774 hrsz 7 k. 1034 hrsz 29 k. 1215 hrsz 62 k. 1566 hrsz 12 k. 1732/2, 1734/2 hrsz 2 k. 1770 hrsz 6 k. 1891 hrsz 4 kor. 1901/1 hrsz 7 k. 1957 hrsz 6 k. 2488/1a hrsz 51 k. 3062/1 hrsz 12 k. 3347 hrsz 25 k. 3349 hrsz 7 k. 3423, 3424 hrsz 5 k. 3666, 3668, 3669 hrsz 57 k. 3943/1 hrsz 3 k. 4198 hrsz 10 k. 4161 hrsz 23 k. 4580/1, 4581 hrsz 58 k. 4731. 4732 hrsz 20 kor. 4954, 4955 hrsz 12 k. 5193 hrsz 6 k. 6113 hrsz. 9 kor. 6176 hrsz 7 k. 6242 hrsz 2 k. 6291, 6290 hrsz. 6 k. (Kovács József és Róza kisk. jutaléka is).

VII. a parajdi 646 sz. tjkvben A+ 4956 hrsz fekvőre 12 k. 4126, 4127 hrsz 35 k. 4562/a, 4562/é hrsz 6 k. 1198 hrsz 40 k. 1904. hrsz 17 k. 4908/2 hrsz 29 k. (Kovács József és Róza kisk. jut. is);

VIII. a parajdi 152 sz. tjkvben A+ 2016/5 hrsz. fekvőre 15 k. 3137/2, 3138 hrsz. 24 k. 4778 hrsz 10 k. 5461/a hrsz 22 k. (Bíró Ferencz ifj., Horváth Lidi Deák Jánosné, Ilyés Rebeka Ambrus Andrásné, Ilyés Lidi Kénesi Jánosné, Simófi György, Simófi Sándor, Fülöp Jánosné Kelemen Lidia és kiskoru Kovács József és Róza jutaléka is);

IX. a parajdi 382 sz tjkvben A+ 2449/1 hrsz. fekvőre 5 kor. (kiskoru Kovács József és Róza jutaléka is) becsértékben ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905 évi augusztus hó 1-ső napján d. e. 9 órakor Parajd községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sz. udvarhely, 1905. április 30-án.

Mihály, kir. törvényszéki egyes bír.

Szám 3494—1905. tkvi

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Persián János székelyudvarhelyi lakos végrehajthatónak Ferenczi Gyula végrehajtható elleni 188 k. 42 f. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtható ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, kir. járásbíróház területén levő a I. patakfalvi I. R. 244 sz. tjkvben A+ 1809¹/₁ 1810/1, 1828/1 hrsz. fekvő (és pedig id. Jakab András, Szabados János, Andrási György, Ferenczi Lajosné Balázs Juliánna, Ferenczi Mária, Bencze Mártonné, Ferenczi Póli özv. Thuróczy Józsefné és Ferenczi Erzs. Imre Dénesné jutaléka is) 28 kor.

II. a patakfalvi I. R. 252 sz. tjkvben A+ 3091 hrsz. fekvő 26 k., 1373. hrsz. fekvő 20 k, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518 hrsz fekvők 31 k. 2991 hrsz 22 k. 3126 hrsz 71 k. 165²/₂, 166²/₂, 1412/2 hrsz 369 k. 404¹/₂, 403/1 hrsz 74 k. (és pedig Ferenczi Mária, Ferenczi Póli, Ferenczi Erzs. társtulajdonosok jutaléka is);

III. A patakfalvi I. R. 481 sz. közös tjkvben A I. 1—28. rsz. a. fekvőkből B. 352 tétel alatt és a patakfalvi I. R. 480 tjkvben A+ 1—5. sz. közös fekvőkből B. 346 tétel alatt Ferenczi Gyulát illető jutalék 35 kor.;

IV. a patakfalvi II. R. 1 sz. tjkvben A+ 1 rsz. közös fekvőből B. 330 alatt Ferenczi Gyulát illető jutalék 35 k.;

V. a bikafalvi I. R. 120 sz. tjkvben A+ 1099. hrsz a. fekvő (és pedig Ferenczi Albert, Ferenczi Polixena, Ferenczi György, Ferenczi Kálmán, Ferenczi Mária, Ferenczi Erzs. jutaléka is) 33 korona (zennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi augusztus hó 29-ik napjának d. e. 8 órájkor Patakfalva, d. u. 3 órakor pedig Bikafalva községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Sz.-udvarhelyt, 1905. április 30 án.

Mihály,

kir. tszéki egyes bír

Csak 5 korona

4¹/₄ kiló (körülbelül 50 darab) kevésé megsérült enyhe, finom

PIPERE-SZAPPAN

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jászmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi:

SCHEFFER D. SANDOR

Budapest, VIII. ker., Bezerédy-utca 3.szám.

Első Styriai kötőgépgyár

Fogl J. L. műgépész — Magyarországi képviselő és raktár

Budapest, Teréz-körút 20.

A leghíresebb kötőgépek

házi és ipari célra részletfizetésre is kaphatók.

Árjegyzék ingyen, bérmentve.

Varrógép, kerékpár javító műhely.

Egy amerikai gyorsfűző vagy ingyenes háztartási mérleg

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáramból világhírű s kiválóágukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst-áruimat

és pedig:

6 drb mexikói ezüst asztali kését,
6 " " " evővillát,
6 " " " evőkanalat,
12 " " " kavékanalat,
6 " " " kiváló desszertkést,
6 " " " kiváló desszertvillát,
1 " " " mexikói-ezüst levesmerítő kanál,
1 " " " mexikói-ezüst tejmerítő,
2 " " " eleg. szalon asztali gyertyatartót

46 drb összesen csak 6 frt 50 krajczár.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfűző vagy szavatosság mellett gyorsan működő 12¹/₂ hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjlanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságát 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból

SCHEFFER D. SANDOR

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

Előfizetési felhívás.

Udvarhelyi Híradó

független politikai lap. II

A nemzeti követelmények, a székelyzárdekek védelmezője.

A kisgazda és kisiparos barátja.

Szerkesztősege a megye legelső rangú férfiból áll össze a nemzeti érdekek védelmezésére.

Nem barátja a frázisnak, de az érett és komoly politikai cikkeknek.

Vezércikkeit a szerkesztőség tagjain, a megye és város legjobb tollforgató emberein kívül az országgyűlési ellenzéki pártok vezérei írják.

Tárczáiban a helyi és a fővárosi elbeszélőink novelláit találja az olvasó.

Nem üz személyi kultusz.

Megveti a személyeskedést.

Öszintén mond bírálatot minden felett, mely a köz javára esik.

Megjelenik minden vasárnap 6—8 oldal terjedelemben

Előfizetési ára egész évre 8 korona.

Negyedévre . . . . . 2 korona.

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótleka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közszenyél, csúznál és meghűléseknel bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerész
az „Arany oroszlánhoz“, Prágában,
Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Hirdetmény.

Udvarhelyvármegye központi választmánya az 1906-ik évre érvényes választójogosultak ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszólalások és észrevételek elbírálása végett folyó évi július hó 3-án délután 3 órakor a vármegye-ház kis tanács termében gyűlést tart.

Erről érdekelteket ez uton is azzal értesitem, hogy a gyűlésen megjelenni és érdekeiket védelmezni jogosultak.

Udvarhelyvármegye központi választmánya Székelyudvarhely, 1905. évi június hó 20-án.

Dr. Damokos Andor
alispán.

Dupla villany delejes

Kereszt

Csillag

vagy

DM. R. G. 88503.

gyógyít, feloldít jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz légzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegeség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, ehetetlenség, influenza, valamint minden ideg-betegségnél. Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni, meg vsyok győződve, készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona,
idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona,
könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárúsítóhely szétküld utánvétellel vagy esetleges fizetéssel bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3.

24 díjjal kitüntetett
legtökéletesebb

benzin-petrolin motorok

szabadszemmel látható befecskendező készülékkel, valamint legtisztább munkát teljesítő motorcséplők a legjutányosabb árban beszerezhetők

Kállay motortelepén BUDAPEST.
VI. Nagymező-u. 37.

jótállással 3-5 évi részletfizetésre

Aki jó motort akar vásárolni, kérjen ezen szakértő cégétől árjegyzéket.

A ki igazán jó

finom, zamatos kávét kíván inni
vegyen

Diadal pörkölt kávét

mely csakis csomagokban kapható.

Egyedüli elárúsítása Székelyudvarhelyen
Gergely János utóda

Tamás Balázs

fűszerkereskedőnél, hol olaj-, por- és padlófestékek, meszelők, ecetek valamint a legjobb minőségű

aradi lisztek

és naponta friss élesztő stb. a legszolidabb kiszolgálás mellett kapható.

**Budapesti
Harisnyakirály**

ajánlja dús
raktárát

női, férfi és gyer-
mekharisnyákba

eredeti
gyári árban.

12 pár megrende-
lésnél bérmentve.
harisnyafejelések
elvéltattnak —
Árjegyzék kívá-
natra ingyen. —

Budapesti harisnyakirály
főraktár V., Fürdő-u. 1/a.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben
föld- és homoktalajon

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek, stb. a legremekesebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyjából ha meg nő is, termést nem hoz, azért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat válasszunk, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskotály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfajú szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb olcsó árban és „Delaware” sima, ültetéshez és ebből borminta.

Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya,
Biharmegye

**A Mühle-féle Chrysanthemumok
feltűnést keltenek!
Mühle Árpád, Temesvár.**

A JELENKOR LEGJOBB TETOFEDES ANYAGA

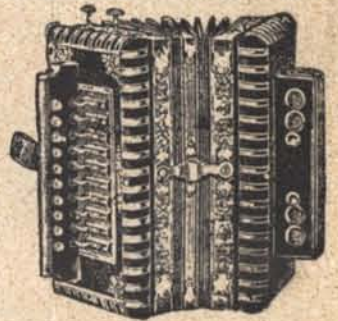
**MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHKE LAJOS
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 33**

ÁRJEGYZÉK

minden hangszerről kívá-
vánatra ingyen és bér-
mentve küldetik. **

Első kézből, a gyárban
vásárol Ön olcsón és
legjobban!

Első magyar villa-
mos erőre berende-
zett hangszergyár

Stowasser J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító,
a Rákóczi-tárogató és a hangfokozó gerenda feltalálója
BUDAPEST, II., Lónezhid-u. 5.

A füljű hangszergyárban készült általában elismert
különleges (speciális) fa-, réz-, fuvó és vonós
hangszereit, csimbalmokat stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Kegedük 3, 4, 5, 6 forinttól feljebb a legjobb
felszerelésben.

Hangfokozó gerenda mely által bármely
hegedű vagy gordonka
sokkal jobb, erősebb és légyabb hangot nyer (biztos
siker); hegedűbe javítással 4 frt.

Harmonikák legjobb, erős, elpusztíthatatlan
hangokkal, 2,50, 3, 4, 5 forinttól
feljebb. Különleges „acélhangú hangversenyharmoni-
kák, saját minták.

Tárogató rozsfából ujezűst bil-
leutyúval és iskolával
30 — forinttól feljebb

Karmniumok, világhírű legjobb grát-
mány, 65 forinttól feljebb

Zenekarok teljes felszerelése előnyös
feltételek mellett, jutányos ár-
ban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb
katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javítások az összes hangszereken, külön-
leges szakszertű pontossággal, ju-
tányos árban es. közöltetnek.

**Kezesség minden egyes
hangszernél
Kivitel nagyban és
kicsinyben**

SCHICHT-SZAPPAN!

(„Szarvas” vagy „kulcs” szappan)

Legjobb, legkiadósabb s ezért
a legolcsóbb szappan.

Ment minden káros alkatrésztől.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht”
névvel és a „szarvas” vagy „kulcs” védjeggyel legyen ellátva.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandonra cementet olcsó ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál.